

บทที่ 3

ภาพรวมธุรกิจการศึกษาระดับปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

การศึกษาระดับปริญญาโทในปัจจุบันนี้มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่ได้เปิดการเรียนการสอนในหลากหลายสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นสาขาบริหารธุรกิจ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น ฉะนั้น มหาวิทยาลัยต่างๆ ต้องทำการแข่งขันกันเพื่อให้มีคนสนใจเข้ามาสมัครมาเรียนต่อ โดยการแข่งขันท้องนำกลยุทธ์การตลาดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น

- ทางด้านสินค้าหรือหลักสูตรที่ต้องเปิดหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการ ได้รับความน่าเชื่อถือหรือได้รับความนิยมนิยมจากสังคม
- ค่าลงทะเบียนของหลักสูตรที่เปิดต้องไม่ต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นที่เปิดหลักสูตรเดียวกัน เนื่องจากถ้าค่าลงทะเบียนต่างกันมากก็จะทำให้คนสนใจไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยอื่นได้
- สถานที่บางมหาวิทยาลัยได้ทำการเปิดหลักสูตรตามจุดต่างๆ โดยกระจายออกไปเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนจะนิยมเลือกเรียนมหาวิทยาลัยที่ใกล้บ้านหรือที่ทำงาน เพื่อจะได้เดินทางไป – มาสะดวก
- มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์กับสื่อทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นทางโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ ฯลฯ เพื่อให้ข้อมูลสามารถเข้าถึงผู้ที่ต้องการศึกษาต่อมากที่สุด

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นในเชิงธุรกิจได้เช่นกัน ดังนั้นในบทนี้เพื่อให้ได้เข้าใจถึงธุรกิจในระดับการศึกษาระดับปริญญาโทมากขึ้นจะขอกล่าวถึงเนื้อหาสองส่วนด้วยกัน อันได้แก่

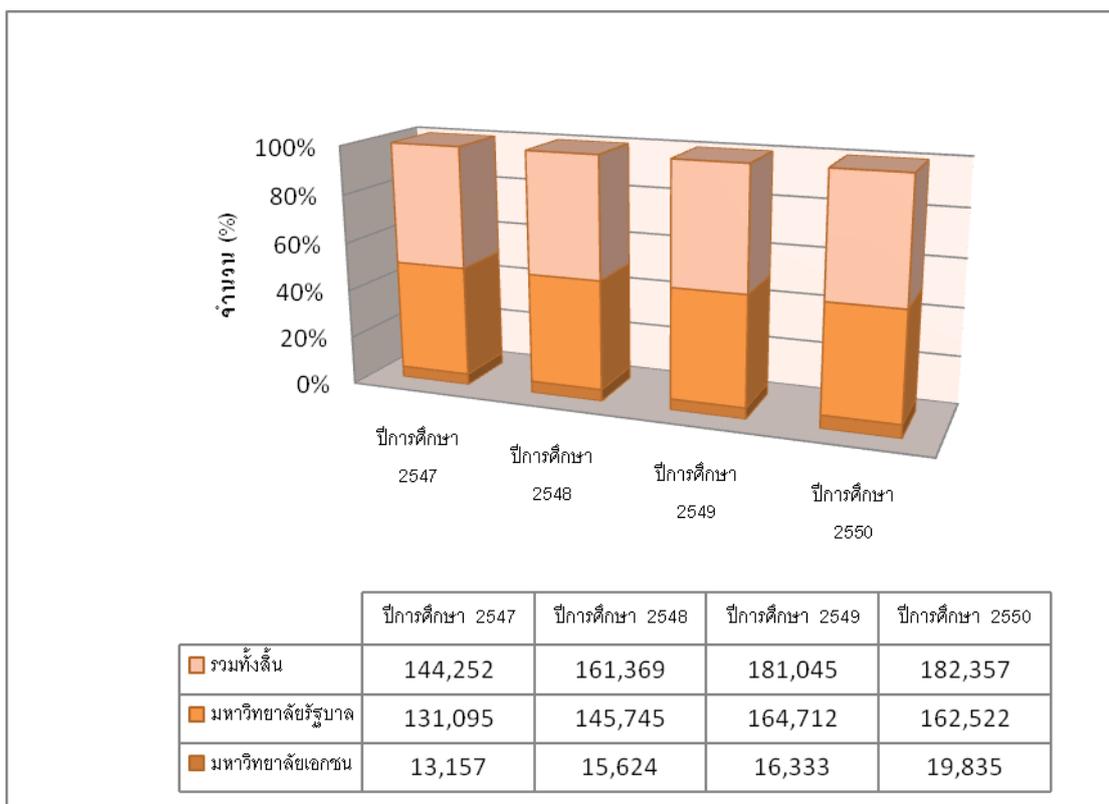
ส่วนแรก จะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาพโดยรวมของธุรกิจการศึกษาระดับปริญญาโท การแข่งขันในธุรกิจนี้จะอธิบายโดยใช้ทฤษฎี Five Forces ของ Porter เข้ามาประกอบการอธิบายประกอบ

ส่วนที่สอง จะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ จำนวนนักศึกษาทุกระดับชั้น อายุโดยเฉลี่ยของนักศึกษา จำนวนนักศึกษาแบ่งเป็นเพศชายและหญิง ระดับการศึกษา สาขาที่เรียนจบมาก่อนที่จะเข้ามาศึกษาต่อ และอาชีพ เป็นต้น ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ภาพรวมของธุรกิจการศึกษาระดับปริญญาโท

ในปัจจุบันการศึกษาในระดับปริญญาโทนั้น ประกอบไปด้วยหลายสาขาวิชาซึ่งในแต่ละสาขาจะเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ผู้ศึกษามีความถนัดในสาขาวิชานั้นๆ ในช่วงที่ผ่านจำนวนนักศึกษาที่สนใจเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทั้งในสถาบันของรัฐและของเอกชน ดังแสดงในภาพที่ 3.1 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเหตุผลหลายๆ ประการ อาทิเช่น เพื่อชะลอสภาพการว่างงานของตนเองที่เกิดจากแรงกดดันจากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีการแข่งขันทางด้านตลาดแรงงานมากขึ้น เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หรือเพื่อเพิ่มความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

ภาพที่ 3.1
จำนวนนักศึกษาปริญญาโททั้งหมด

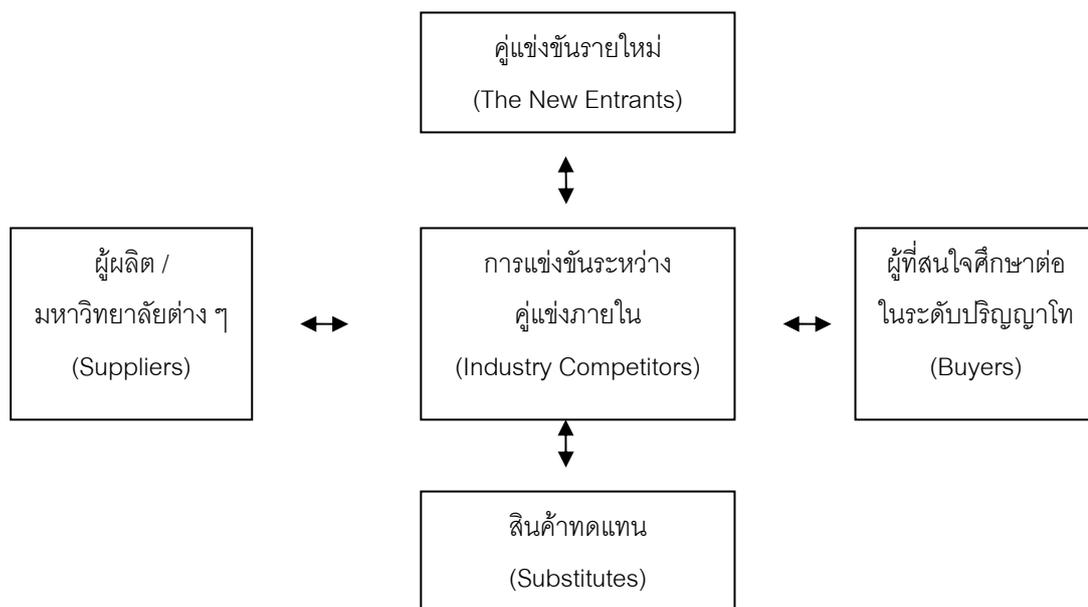

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร , สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

และจากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทยส่งผลให้หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตได้รับความนิยม และความสนใจจากประชาชนเพิ่มขึ้นจากข้อมูลคณะกรรมการการ

อุดมศึกษาในปีการศึกษา 2549 จำนวน 3,854 คน มาเป็นจำนวน 5,757 คนในปี 2550 เนื่องจากประชาชนเริ่มให้ความสำคัญความสนใจ และต้องการที่จะเข้าใจในระบบเศรษฐกิจของประเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการแข่งขันทางด้านธุรกิจ ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้มีสถาบันการศึกษาหลายแห่งทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชนได้เปิดสอนหลักสูตรนี้ อาทิเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยเกริก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เป็นต้น ทำให้เกิดมีการแข่งขันกันเพิ่มสูงขึ้น โดยการวิเคราะห์สภาวะการแข่งขันในปัจจุบันนี้ของหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตเพื่อให้เข้าใจและเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นจะใช้ทฤษฎี Five Forces ของ Porter เข้ามาประกอบการอธิบาย ดังนี้

ภาพที่ 3.2
ทฤษฎี Five Forces ในการวิเคราะห์สภาวะการแข่งขัน

ที่มา : ทฤษฎี Five Forces ของ Porter

3.1.1 ผู้ซื้อ / ลูกค้า (Buyers)

เนื่องจากในปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาหลายแห่งได้เปิดสอนหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรอื่นๆ หลากหลายสาขา ส่งผลทำให้ผู้ที่สนใจที่จะศึกษาต่อในระดับ

ปริญญาโทมีทางเลือกหลายทาง ปัจจัยที่ผู้สนใจจะศึกษาต่อใช้เลือกเรียนในมหาวิทยาลัยต่างๆ นั้นนอกจากในด้านชื่อเสียง คุณภาพการศึกษา และความน่าเชื่อถือแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามาใช้ประกอบในการตัดสินใจด้วย อย่างเช่น ค่าใช้จ่ายในการศึกษา การเดินทางมาเรียนมีความสะดวกหรือไม่ เวลาในการศึกษา และความคาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจากการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยนั้นว่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าที่ลงทุนไป ฯลฯ และจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ นักศึกษาที่เรียนหลักสูตรปริญญาโทของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและของเอกชน จำนวนประมาณ 50 คน

โดยตั้งคำถามว่า ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

คำตอบที่ได้ โดยสรุปคือ

- สถานที่เรียนใกล้บ้าน หรือใกล้ที่ทำงาน ซึ่งปัจจัยนี้นักศึกษาให้เหตุผลประกอบว่า จะทำให้ไม่เสียเวลาในการเดินทางไปเรียน สามารถออกจากที่ทำงานตามเวลาเลิกงานได้โดยไม่ต้องขอลอกมาก่อนเวลา เนื่องจากที่ทำงานบางแห่งจะเข้มงวดในเรื่องเวลาเข้า – ออกของการทำงานมากโดยเฉพาะที่ต้องทำงานกับบริษัทต่างชาติ และเวลาเลิกเรียนก็จะมีรถที่จะกลับบ้านโดยไม่ต้องรีบ กลับบ้านไม่ตึกมากนัก และสามารถอยู่คุยงานกับเพื่อนๆ ได้เมื่อมีงานที่อาจารย์สั่ง
- มีรุ่นพี่หรือเพื่อนที่ทำงานแนะนำให้มาเรียน ซึ่งปัจจัยนี้นักศึกษาให้เหตุผลประกอบว่า สามารถสอบถามรายละเอียดของหลักสูตรวิชาจากบุคคลที่แนะนำ ซึ่งจะได้รายละเอียดที่ลงลึกลงไปกว่าการไปหารายละเอียดที่คณะด้วยตนเองและไม่รู้จักบุคคลที่เรียนคณะนั้น อาทิเช่น หลักสูตรเรียนมีความยากง่ายขนาดไหน ลักษณะการสอนของอาจารย์ และการเขียนตอบในการสอบเป็นแบบไหน เป็นต้น เมื่อได้รู้รายละเอียดดังกล่าวก็จะสร้างความเชื่อมั่นในการเรียนว่าสามารถเรียนจบได้ตามระยะเวลา
- เคยศึกษาในมหาวิทยาลัยดังกล่าวตอนเรียนปริญญาตรี ซึ่งปัจจัยนี้นักศึกษาให้เหตุผลประกอบว่า นักศึกษาจะมีความคุ้นเคยกับมหาวิทยาลัยอยู่แล้วในเรื่องคณาจารย์ที่สอน ลักษณะการสอน และสถานที่เรียน ฯลฯ ทำให้ไม่ต้องปรับตัวมากนัก
- ไม่ต้องใช้ประสบการณ์การทำงานในการสมัคร ซึ่งปัจจัยนี้นักศึกษาให้เหตุผลประกอบว่า นักศึกษาบางคนอาจจะเพิ่งเข้าทำงานได้ไม่นานแต่อยากเรียนต่อไปด้วยเพื่อไม่ยอมให้เสียเวลา และยังคงมีความขยันในการอ่านหนังสือเรียนต่อ ซึ่งการที่ต้องรอให้มีประสบการณ์

การทำงานครบตามเกณฑ์ที่คณะกำหนดอาจจะทำให้ไม่อยากเรียนต่อด้วยภาระงานที่ทำอยู่ หรือไม่อยากต้องมาอ่านหนังสือเพื่อสอบได้ในแต่ละวิชา

- ตารางเรียนวันเสาร์ – อาทิตย์ ซึ่งปัจจัยนี้นักศึกษาให้เหตุผลประกอบว่า บางบริษัทที่เข้มงวดเรื่องเวลาเช้า – ออกในการทำงานส่งผลทำให้อาจจะมาไม่ถึงที่เรียนซ้ำ เรียนตามเพื่อน ๆ ไม่ทัน หรือกว่าจะมาถึงที่เรียนก็เหนื่อยทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียนเท่าที่ควร และเนื่องด้วยวันธรรมดาเป็นวันทำงานอาจจะมีบางวันที่มีงานด่วนหรืองานที่ต้องไปต่างจังหวัดส่งผลทำให้ขาดเรียน ซึ่งวันเสาร์ – อาทิตย์เป็นวันพักผ่อนหรือวันหยุดในการมาเรียนก็จะสะดวกทั้งการเดินทาง เวลา

- มีให้เลือกเรียนหลายสาขา ซึ่งปัจจัยนี้นักศึกษาให้เหตุผลประกอบว่า ถ้าคณะมีสาขา (เอก) ให้เลือกเรียนหลากหลายนักศึกษาจะสามารถเลือกเรียนสาขาตามความถนัด ความสนใจหรือความชอบได้ ซึ่งจะทำให้นักศึกษามีความสนใจในการเรียนมากขึ้น

- ระยะเวลาเรียน และค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรน้อยกว่ามหาวิทยาลัยที่เปิดสอนคณะเดียวกันซึ่งปัจจัยนี้นักศึกษาให้เหตุผลประกอบว่า ถ้าระยะเวลาเรียนในหลักสูตรนานมากอาจจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย หรือไม่มีความขยันในการเรียนก็จะทำให้จบช้า นักศึกษาบางคนอาจจะหยุดเรียนไปเลยก็ได้ เมื่อจบช้าหรือหยุดเรียนไปก็จะส่งผลทำให้เสียโอกาสในการหางานหรือการเลื่อนตำแหน่งที่ดีกว่าเดิม และอาจจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงการศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามากกว่าที่กำหนดไว้

3.1.2 ผู้ผลิต / มหาวิทยาลัยต่าง ๆ (Suppliers)

การจัดตั้งหลักสูตรในระดับปริญญาโทโดยทั่วไปจะต้องได้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้จึงจะจัดตั้งเป็นหลักสูตรได้ แต่อาจมีความแตกต่างกันบ้างในเรื่องรายละเอียดของแต่ละมหาวิทยาลัย อาทิ ในโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในเรื่องระบบการจัดการศึกษาจะจัดแบบระบบทวิภาค คือ 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์ แต่ของมหาวิทยาลัยอื่นจะเป็นแบบระบบจตุรภาค คือ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์ ทำให้โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใช้ระยะเวลาในการศึกษาตลอดหลักสูตรมีระยะเวลานานกว่า

มหาวิทยาลัยอื่นๆ จากข้อจำกัดข้างต้นก็จะส่งผลทำให้ผู้ที่เลือกศึกษาต่อเลือกที่จะไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยอื่นได้ หรือการที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีคณาจารย์ที่มีคุณวุฒิมีชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือต่อสังคมโดยรวมส่งผลทำให้ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อเลือกเป็นอันดับแรกๆ

นอกจากนี้แล้วมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งอาจจะมีการจูงใจผู้ที่ต้องการศึกษาต่อด้วยวิธีการอื่นๆ เพื่อให้ได้รับความนิยม ความน่าเชื่อถือ หรือได้รับการเลือกในการศึกษาต่อ อาทิ

- การมีผู้บริหารหรือคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องและเชี่ยวชาญในหลักสูตร
- การเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและมีเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาบรรยายเพิ่มเติมในวิชาต่างๆ ของหลักสูตร
- การโฆษณารายละเอียดของหลักสูตรตามโทรทัศน์ วิทยุ เว็บไซต์ และสื่อต่างๆ ที่สามารถเห็นหรือสามารถเข้าดูได้ง่ายเพื่อให้ผู้ที่ต้องการจะศึกษาต่อมีความสะดวกสบายและง่ายต่อการหาข้อมูลในการเลือกศึกษาต่อในสถาบันต่างๆ
- การจัดการอบรมหรือดูงานที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา
- การมีสาขาวิชา (เอก) ให้เลือกเรียนหลากหลายสาขาเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน และ
- อาจจะมีการอำนวยความสะดวกสบายในด้านสถานที่เรียนที่กว้าง ห้องพักหรือห้องอ่านหนังสือให้สำหรับนักศึกษาได้ใช้ การแจกอุปกรณ์การศึกษา และการมีสถานที่จอดรถที่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา

3.1.3 การแข่งขันระหว่างคู่แข่งภายใน (Industry Competitors)

ปัจจุบันนี้มีมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทยต้องแข่งขันแย่งชิงส่วนแบ่งการตลาดระดับปริญญาโทด้วยการจัดการศึกษาที่ตอบสนองของผู้เรียนให้ได้มากที่สุด เพื่อดึงผู้เรียนให้เข้ามาเรียนให้มากที่สุด เกณฑ์ในการเลือกศึกษาต่อของผู้เรียน ประกอบไปด้วยเกณฑ์ด้านความมีชื่อเสียง คุณภาพการศึกษา และความน่าเชื่อถือ ซึ่งการแข่งขันในตลาดการศึกษาระดับปริญญาโทมีความรุนแรงทั้งที่เป็นการแข่งขันภายในประเทศจากกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาไทยด้วยกันเอง ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นของการจัดตั้งหลักสูตรปริญญาโท และการเข้ามาแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษาจากต่างประเทศ โดยการรุกเข้ามาเปิดวิทยาเขตและหลักสูตรโดยตรง เปิดหลักสูตรร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาไทย หรือการเปิดหลากหลายในสาขาวิชาเพื่อเพิ่ม

ทางเลือกให้กับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ ฯลฯ และมีแนวโน้มที่มหาวิทยาลัยต่างชาติจะเข้ามาสำรวจความต้องการของนักศึกษาไทยและช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาดในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า มีมหาวิทยาลัยที่ได้ทำการเปิดหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตประมาณ 10 แห่ง (เฉพาะในเขตกรุงเทพฯ ฯ และปริมณฑล) โดยแบ่งเป็น (สรุปไว้ในตารางที่ 3.1)

- มหาวิทยาลัยของรัฐบาลจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ตารางที่ 3.1

รายละเอียดของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เปิดหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัย	คุณสมบัติ	หลักเกณฑ์คัดเลือก	จำนวนที่รับ	สาขาที่เปิด	ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร	ระยะเวลาในการศึกษา	โครงสร้างหลักสูตร
จุฬาลงกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต หรือเทียบเท่าทุกสาขาวิชา ไม่จำกัดคะแนนเฉลี่ย มีหนังสือรับรอง (Recommendation) จากอาจารย์ที่เคยสอนในระดับปริญญาบัณฑิต 2 ท่าน หรือจากผู้บังคับบัญชา 2 ท่านขึ้นไป ใ้ชื่อของติคนึก มีผลสอบ TOEFL ไม่ต่ำกว่า 500 คะแนน (PBT) หรือเทียบเท่า หรือ CU-TEP ไม่ต่ำกว่า 500 คะแนน หรือ IELTS ไม่ต่ำกว่า 5.0 โดยผลสอบต้องมีอายุไม่เกิน 2 ปี นับจากวันสอบถึงวันที่สมัคร สามารถศึกษาได้เต็มเวลาในเวลาราชการ ผู้สมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรแมน ช (สอบประมวลความรู้) จะต้องมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปี 	<p>สอบทฤษฎี เศรษฐศาสตร์ คณิตศาสตร์และสถิติ และสอบสัมภาษณ์ (สอบวิชาภาษาอังกฤษ โดยสถาบันภาษา)</p>	40 คน	<ul style="list-style-type: none"> - สาธารณสุข - การเงิน - การเมือง - ระหว่างประเทศ - ปริมาณวิเคราะห์ - แรงงานและทรัพยากรมนุษย์ - พัฒนาการ - ธุรกิจและการจัดการ - การคลังสาธารณะ 	ประมาณ 120,000 บาท	2 ปี	จำนวนหน่วย กิตไม่น้อยกว่า 41 หน่วยกิต
ธรรมศาสตร์	<ol style="list-style-type: none"> เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ไม่จำกัดสาขาและเกรดเฉลี่ย) จากมหาวิทยาลัยที่สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รับรอง ต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน ไม่น้อยกว่า 2 ปี (นับถึงวันปีตรับสมัคร) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 8 แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2541 	<p>สอบคณิตศาสตร์ การอ่าน การวิเคราะห์ การเขียน และสอบ สัมภาษณ์ (สอบวิชาภาษาอังกฤษ โดยสถาบันภาษา)</p>	60 คน	<ul style="list-style-type: none"> - ธุรกิจ - เศรษฐศาสตร์ 	ประมาณ 280,000 บาท	2.5 ปี	จำนวนหน่วย กิตไม่น้อยกว่า 41 หน่วยกิต

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	คุณสมบัติ	หลักเกณฑ์ คัดเลือก	จำนวนที่ รับ	สาขาที่เปิด	ค่าใช้จ่ายตลอด หลักสูตร	ระยะเวลาใน การศึกษา	โครงสร้าง หลักสูตร
เกษตรศาสตร์	<p>แผน ก (มีวิทยานิพนธ์)</p> <p>1. กรณีไม่มีประสบการณ์การทำงาน หรือมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 2 ปี จะต้องได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.50 หรือได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75</p> <p>2. กรณีมีประสบการณ์การทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี จะต้องได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 หรือได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70</p> <p>แผน ข (มีการศึกษาค้นคว้าอิสระ)</p> <p>1. มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 2 ปี และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 หรือได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70</p> <p>2. ประสบการณ์การทำงานนับจากวันที่เริ่มทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจนถึงสิ้นเดือนพฤษภาคมของปีที่สมัคร ทั้งนี้ต้องมีหนังสือรับรองประสบการณ์การทำงานจากหน่วยงาน หรือผู้บังคับบัญชา</p>	<p>สอบหลัก เศรษฐศาสตร์ จุลภาค และ มหภาค คณิตศาสตร์ – สถิติ และ ภาษาอังกฤษ สอบสัมภาษณ์</p>	80 คน	<p>- การเงิน - การตลาด - การ ประเมิน โครงการ - ธุรกิจ</p>	ประมาณ 190,000 บาท	2 ปี	จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 41 หน่วยกิต
สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)	<p>แผน ก (มีวิทยานิพนธ์)</p> <p>1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าทุกสาขาจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>แผน ข (มีการศึกษาค้นคว้าอิสระ)</p> <p>1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าทุกสาขาจากสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>2. มีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรี ไม่ต่ำกว่า 3.00</p> <p>3. ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องมีประสบการณ์การทำงานอย่างน้อย 1 ปี</p>	<p>สอบคณิตศาสตร์ , ภาษาอังกฤษ , เศรษฐศาสตร์ จุลภาคและ มหภาค สอบสัมภาษณ์</p>	100 คน	<p>- การเงิน - ธุรกิจ</p>	ประมาณ 120,000 บาท	2 ปี	36 หน่วยกิต

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

มหาวิทยาลัย	คุณสมบัติ	หลักเกณฑ์ คัดเลือก	จำนวน ที่รับ	สาขาที่เปิด	ค่าใช้จ่ายตลอด หลักสูตร	ระยะเวลาใน การศึกษา	โครงสร้าง หลักสูตร
รามคำแหง	จบปริญญาตรีสาขาใดสาขาหนึ่งที่ ก.พ. รับรอง และเป็นไปตามข้อบังคับ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2547 หมวด 2 ข้อ 13	สอบสัมภาษณ์	100 คน	- การเงิน - อุตสาหกรรม	ประมาณ 108,000 บาท (ไม่รวมค่า เอกสาร + ค่าดูงาน)	2 ปี	39 หน่วยกิต
หอการค้าไทย	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าทุกสาขาจาก สถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ	สอบสัมภาษณ์	30 - 40 คน	- ธุรกิจ	ประมาณ 160,000 บาท	2 ปี	40 หน่วยกิต
ธุรกิจบัณฑิต	สอบได้คะแนนเฉลี่ยสะสมจากการศึกษาระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า 2.50 หรือเทียบเท่า ในกรณีที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึง 2.50 ผู้สมัคร จะต้องมีประสบการณ์การทำงาน หรือการทำธุรกิจ	สอบสัมภาษณ์	25 คน	- ธุรกิจ - ภาครัฐ	ประมาณ 150,000 - 160,000 บาท	2 ปี	42 หน่วยกิต
อัสสัมชัญ	1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าทุกสาขาจาก สถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการ อุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ 2. มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า 2.50 3. มีคะแนน G-mat 500 , คะแนนสอบ TOEFL ไม่ต่ำกว่า 550 หรือ IELTS 6.0 4. มีหนังสือรับรอง (Recommendation) จากหน่วยงาน 2 ฉบับ	สอบสัมภาษณ์	30 - 40 คน	- การเงิน	ประมาณ 263,900 บาท	2 ปี	30 หน่วยกิต

ที่มา : จากการสรุปของผู้วิจัย

- หมายเหตุ :
1. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแจ้งว่าหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตเมื่อปีที่แล้วไม่ได้เปิดรับ และปีนี้รอให้คณบดีอนุมัติก่อนว่าจะเปิดรับหรือไม่จะทราบผลประมาณเดือน กค. - พย. (02-6495712)
  2. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในปีนั้นไม่เปิดรับสมัคร

3.1.4 สินค้าทดแทน (Substitutes)

การศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้มีการเสนอหลักสูตรหลายประเภทเป็นจำนวนมากให้เป็นทางเลือกกับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ และหลักสูตรสาขาวิชาที่มีความใกล้เคียงหรือมีหลักสูตรคล้ายๆ กับหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (MBE) ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรบริหารธุรกิจ (MBA) บัญชีการเงิน โครงการอบรมที่เกี่ยวกับด้านบริหารธุรกิจ สำหรับนักบริหาร และหลักสูตร Mini MBA

ประกอบกับในปัจจุบันมีทางเลือกในการศึกษาต่อหลายทาง เช่น

- การศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยส่วนมากหลักสูตรปริญญาโทที่ศึกษาในต่างประเทศจะมีระยะเวลาในการศึกษาน้อยกว่าในประเทศจึงได้รับความนิยมจากนักศึกษาที่มีสถานะการเงินที่พร้อม เนื่องจากไม่ต้องใช้ระยะเวลานานและยังได้เรียนรู้ภาษาด้วย

- การศึกษาปัจจุบันมีการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร (ICT-Information and Communication Tecnology) เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการนำเทคโนโลยีต่างๆ เหล่านี้เข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการการศึกษา การเรียนรู้แบบออนไลน์ หรือ e-Learning เป็นการศึกษาเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต หรืออินทราเน็ตเป็นการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบไปด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและมัลติมีเดียอื่นๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นสามารถติดต่อปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย (e-mail , web-board , chat) จึงเป็นการเรียนสำหรับทุกคน เรียนได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ แต่การศึกษาแบบนี้ต้องมีการลงทุนเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนซึ่งต้องเป็นอุปกรณ์ที่เข้ากันได้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อีกทั้งผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนแบบออนไลน์จึงจะมีประสิทธิภาพ

3.1.5 คู่แข่งขันรายใหม่ (The New Entrants)

ตลาดการศึกษาในระดับปริญญาโทนั้นจะเห็นได้ว่าการแข่งขันกันสูงและการเข้ามาในตลาดนี้ก็กระทำไม่ได้ไม่ยาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยต่างก็มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร คณาจารย์ และสถานที่ในการสอน ฯลฯ ดังนั้นการเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่จึงทำได้ไม่ยากจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยทุกแห่งจะมีการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาโทไม่ว่าจะเป็น

มหาวิทยาลัยของรัฐ หรือของเอกชน โดยหลักสูตรที่เปิดทุกแห่งที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่ หลักสูตรบริหารธุรกิจเนื่องจากเป็นที่ต้องการของสังคม หรือจากข้อมูลของคณะกรรมการอุดมศึกษา หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตในปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนได้เปิดการสอนทั่วประเทศประมาณ 14 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี 2546 ที่มีเปิดประมาณ 8 แห่ง โดยการเพิ่มขึ้นนั้นได้มีมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยของเอกชนที่ได้ทำการเปิดสอนหลักสูตรดังกล่าว เป็นต้น

จากข้อมูลการวิเคราะห์ข้างต้นจะเห็นได้ว่าการแข่งขันในธุรกิจการศึกษาระดับปริญญาโทในตลาดมีการแข่งขันกันสูง เนื่องจากมีมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐ เอกชน และของต่างประเทศเข้ามาเปิดสอนหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตเพิ่มขึ้น เพื่อสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการจะศึกษาต่อ ซึ่งในด้านหลักสูตรจะมีการกำหนดมาตรฐานโดยคณะกรรมการอุดมศึกษาส่งผลทำให้ไม่มีความแตกต่างกันมาก ดังนั้นมหาวิทยาลัยต่างๆ จึงต้องใช้กลยุทธ์ด้านอื่นๆ เช่น การเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและยอมรับของสังคมมาบรรยายให้กับหลักสูตร การมีสถานที่เรียน ที่จอดรถกว้างขวาง หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการให้ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อเลือกเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นๆ ประกอบกับในปัจจุบันนี้มีหลักสูตรและวิธีการเรียนที่หลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตที่ได้รับความนิยมในการเลือกศึกษาต่อ การเลือกศึกษาต่อต่างประเทศ และการเรียนรู้แบบออนไลน์ ทำให้ผู้ที่ต้องการศึกษาต่อมีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น และนอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ปัจจัยที่สำคัญสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อจะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ นั้น จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษา การเดินทางมาเรียนสะดวก ระยะเวลาในการศึกษา หรือหลักสูตรที่น่าสนใจ (มีสาขาให้เลือกหลายสาขา) และอื่นๆ

3.2 สภาวะปัจจุบันของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

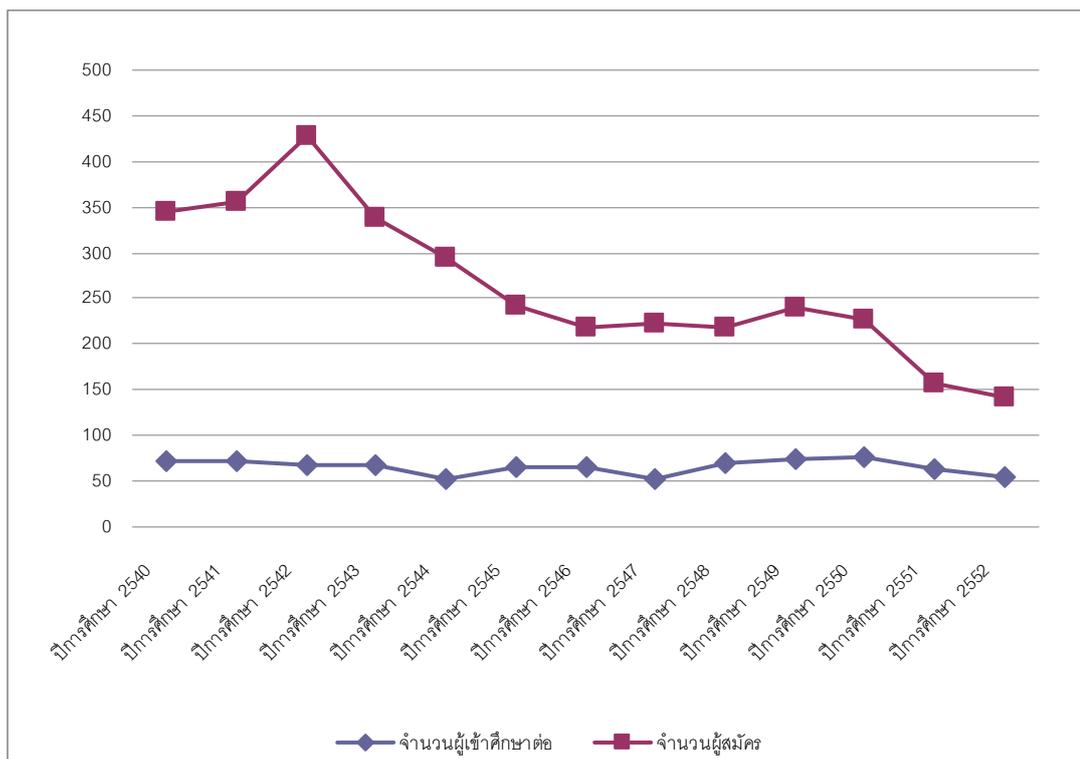
โครงการปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (Master of business Economics : MBE) เป็นหลักสูตรระดับปริญญาโททางด้านเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ที่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 มีการออกแบบหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของสังคม และหน่วยงานต่างๆ โดยเน้นการนำความรู้ทางด้านทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ไป

ประยุกต์ใช้ทางปฏิบัติมากขึ้น โดยเปิดรับสมัครในปีแรกคือปี 2540 (รุ่นที่ 1) จนถึงปัจจุบันมีนักศึกษาทั้งหมด 13 รุ่นสามารถสรุปได้ดังนี้

3.2.1 ข้อมูลนักศึกษา

โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจเปิดรับมาตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปัจจุบันรวมแล้วมีนักศึกษาทั้งสิ้นประมาณ 875 คนหรือ 13 รุ่น ดังแสดงในภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3
จำนวนผู้สมัครและผู้ que รับการศึกษาต่อ

ที่มา : โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เมื่อนำข้อมูลของภาพที่ 3.3 มาพิจารณาด้านอัตราการแข่งขัน (โดยคิดจากจำนวนผู้สมัครทั้งหมดในแต่ละปีนำมาหารกับจำนวนที่รับจริง) อัตราการแข่งขันในการสอบเข้าในช่วงปีแรก ๆ (2540 -2544) จะมีอัตราที่ค่อนข้างสูงโดยเฉลี่ยประมาณ 4:1 กล่าวคือ การสอบแข่งขันโดยผู้สมัครจาก 4 คนสอบผ่านและได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษา 1 คน อัตราการแข่งขันค่อนข้าง

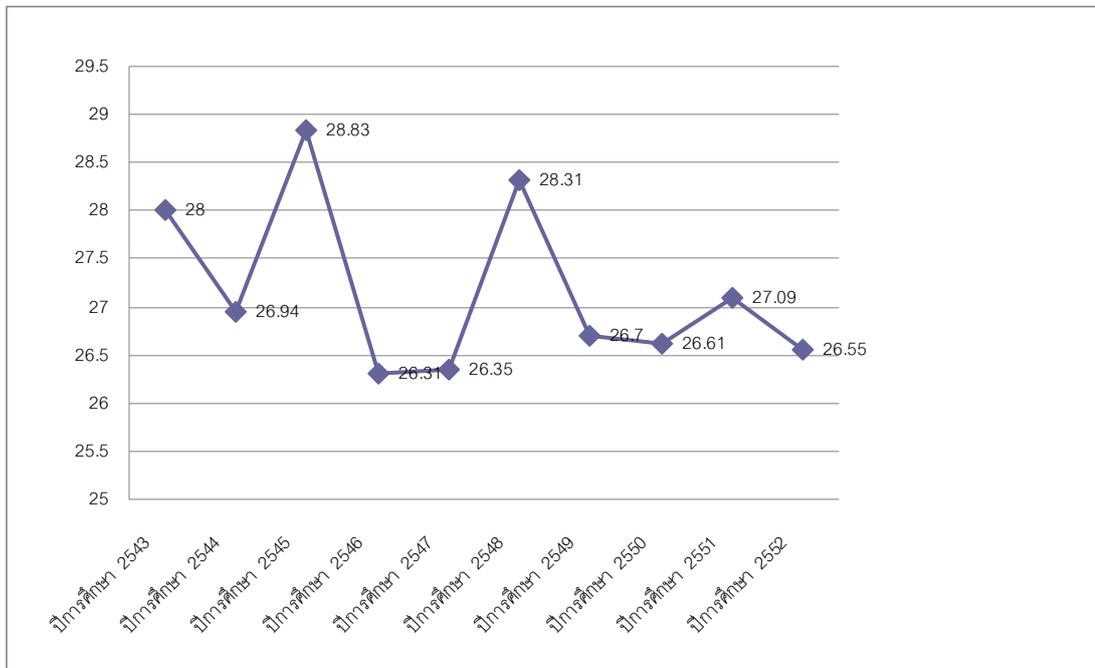
สูงเนื่องมาจากมีผู้สมัครมากกว่าจำนวนที่จะสามารถรับเข้าศึกษาได้ และช่วงปี 2545 ถึงปัจจุบัน อัตราการแข่งขันลดลงโดยมีอัตราโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 2:1 กล่าวคือ จำนวนผู้สมัครโดยผู้สมัครจาก 2 คนสามารถสอบผ่านและได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษา 1 คนเนื่องมาจากจำนวนคนสมัครน้อย หรือในช่วง 3 ปีหลัง จะเห็นได้ว่าผู้สมัครกับผู้เข้ารับการศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกันทำให้แนวโน้มอัตราการการแข่งขันลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด

และจากรูปจะเห็นได้ว่าจำนวนนักศึกษาของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจในช่วงปีการศึกษา 2540 - 2542 เพิ่มสูงขึ้น อาจเนื่องมาจากเป็นการเปิดหลักสูตรในช่วงแรกของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านเศรษฐศาสตร์ ทำให้มีการตื่นตัวเข้ามาสมัครเพื่อที่จะเข้ามาศึกษาต่อ ประกอบกับในช่วงนั้นเศรษฐกิจของประเทศไทยตกต่ำมีคนว่างงานที่เกิดจากแรงกดดันจากสภาวะเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันมากในตลาดแรงงาน ส่งผลทำให้มีคนสนใจศึกษาต่อในด้านเศรษฐศาสตร์มากขึ้น เพื่อให้เข้าใจถึงสภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นและเพิ่มโอกาสในการหางานได้มากขึ้นเมื่อจบการศึกษา แต่ในช่วงปีการศึกษา 2543 จนถึงปัจจุบันจำนวนผู้สมัครลดน้อยลงเรื่อยๆ อาจมีสาเหตุมาจากหลายประการ อาทิเช่น จากการศึกษาที่เศรษฐกิจในช่วงนั้นเริ่มที่จะฟื้นตัวทำให้คนมีโอกาสมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ได้เปิดสอนพร้อมทั้งระยะเวลาในการศึกษาที่น้อยกว่าทำให้คนที่ต้องการศึกษาทางเลือกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.2.2 อายุโดยเฉลี่ยของนักศึกษา

จากจำนวนนักศึกษาโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจตั้งแต่รุ่นที่ 4 จนถึงรุ่นปัจจุบันอายุโดยเฉลี่ยแต่ละรุ่นสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 3.4 จะเห็นได้ว่า อายุโดยเฉลี่ยของนักศึกษาโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจจะอยู่ในช่วงอายุ 26 - 28 ปี นั้นแสดงว่า ในปัจจุบันนักศึกษาที่มีอายุน้อยมีความสนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมากขึ้น อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันในตลาดแรงงานมีจำนวนบัณฑิตที่จบออกมาเป็นจำนวนมาก ฉะนั้นเพื่อเพิ่มโอกาสที่มากขึ้นให้กับตัวเองในการที่จะเข้าไปแข่งขันในตลาดแรงงาน หรือเพื่อให้สามารถเปลี่ยนงาน / ได้เลื่อนตำแหน่งงาน / ได้เงินเดือนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ภาพที่ 3.4
อายุโดยเฉลี่ย

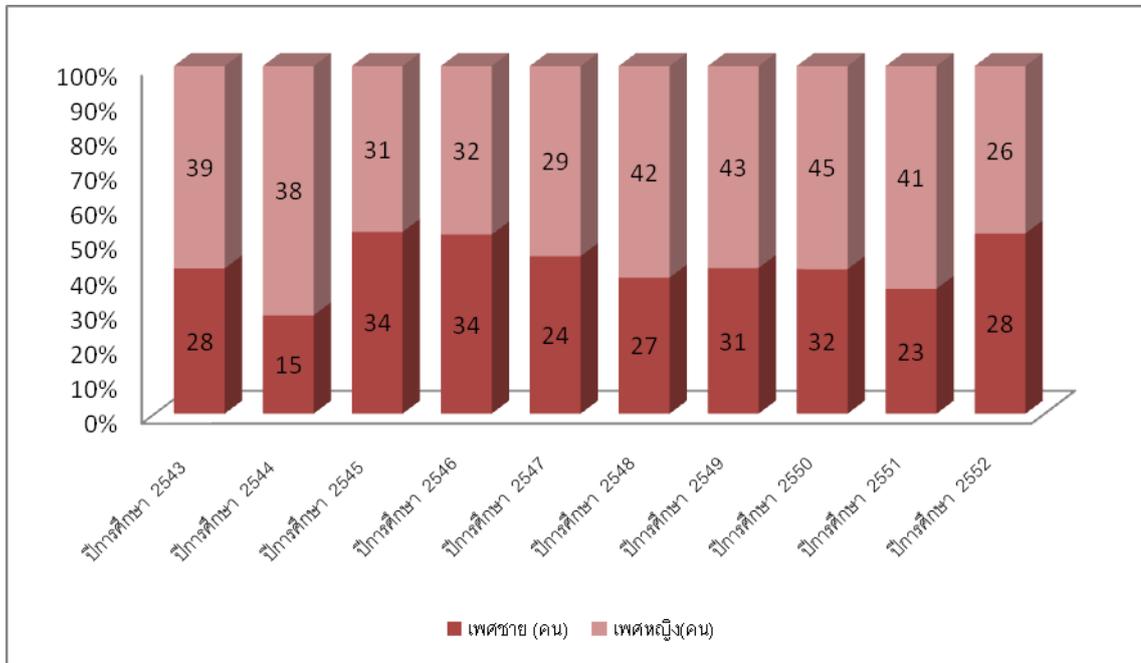

ที่มา : โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.2.3 จำนวนนักศึกษาแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง

นักศึกษาโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจในทุกปีมีจำนวนนักศึกษาเพศหญิงที่สนใจเข้ามาศึกษาต่อมากกว่านักศึกษาเพศชายคิดโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 60 (ภาพที่ 3.5) อาจเนื่องมาจากนักศึกษาของโครงการ ฯ โดยส่วนมากจะทำงานในธนาคารซึ่งเป็นงานที่ต้องการความละเอียด รอบคอบสูง ซึ่งเป็นงานถนัดของเพศหญิง หรืออาจจากการที่ในปัจจุบันประชากรเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายส่งผลทำให้เพศหญิงต้องมีการพึ่งพาตนเองสูง ฉะนั้นเพื่อเสริมสร้างให้ตัวเองเป็นที่ยอมรับและอยู่รอดในสังคมได้ ทำให้เพศหญิงต้องการเพิ่มวุฒิหรือเพื่อที่จะได้เลื่อนตำแหน่งจากการได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ส่งผลทำให้แนวโน้มที่เพศหญิงสนใจเข้าศึกษาต่อเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 3.5
จำนวนนักศึกษา

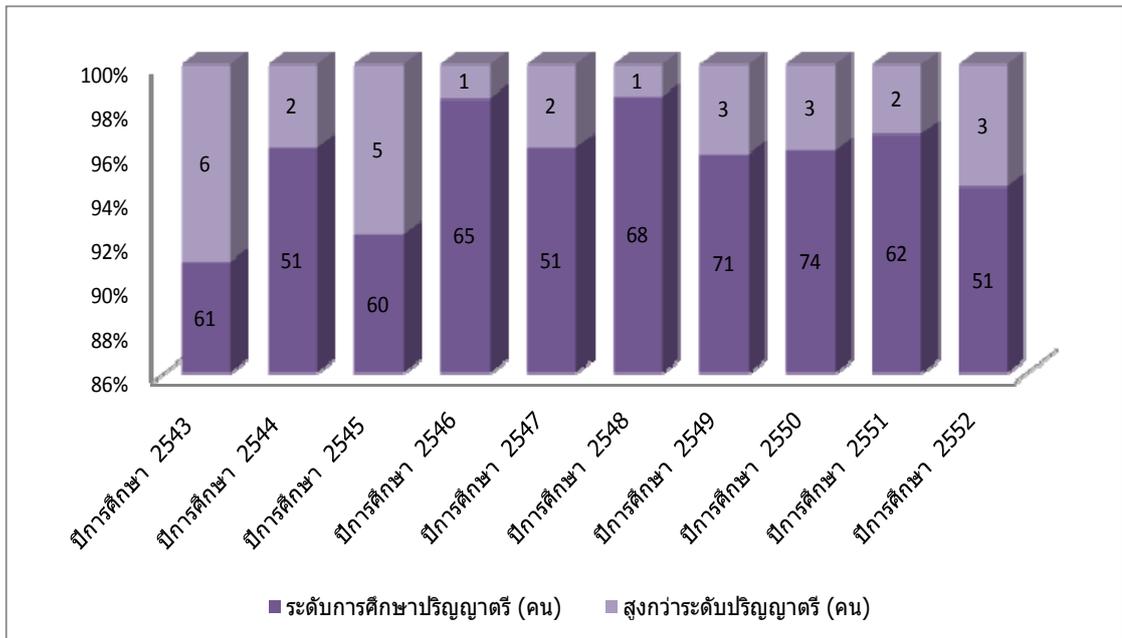

ที่มา : โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.2.4 ระดับการศึกษา

นักศึกษาของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยส่วนมากในทุกปีจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีโดยเฉลี่ยร้อยละ 90 (ภาพที่ 3.6) เนื่องจากนักศึกษาต้องการที่จะเพิ่มวุฒิการศึกษาเพื่อที่จะได้เลื่อนตำแหน่ง ได้เงินเดือนเพิ่มขึ้น และในปัจจุบันในตลาดแรงงานมีการแข่งขันกันสูงประกอบกับมีจำนวนนักศึกษาที่จบปริญญาตรีออกมาเป็นจำนวนมาก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันส่งผลทำให้แนวโน้มในการที่นักศึกษาจบปริญญาตรีเข้ามาศึกษาต่อในระดับปริญญาโทเพิ่มมากขึ้น แต่ก็มีจำนวนเล็กน้อยที่จบการศึกษาปริญญาโทสาขาอื่นๆ มาแล้วสนใจที่จะเข้ามาศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ เนื่องมาจากเพื่อต้องการความรู้ ความชำนาญในด้านนี้เพิ่มเติมจะได้นำไปใช้กับงานที่ทำให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น หรืออาจต้องการเปลี่ยนสายงาน

ภาพที่ 3.6
ระดับการศึกษา

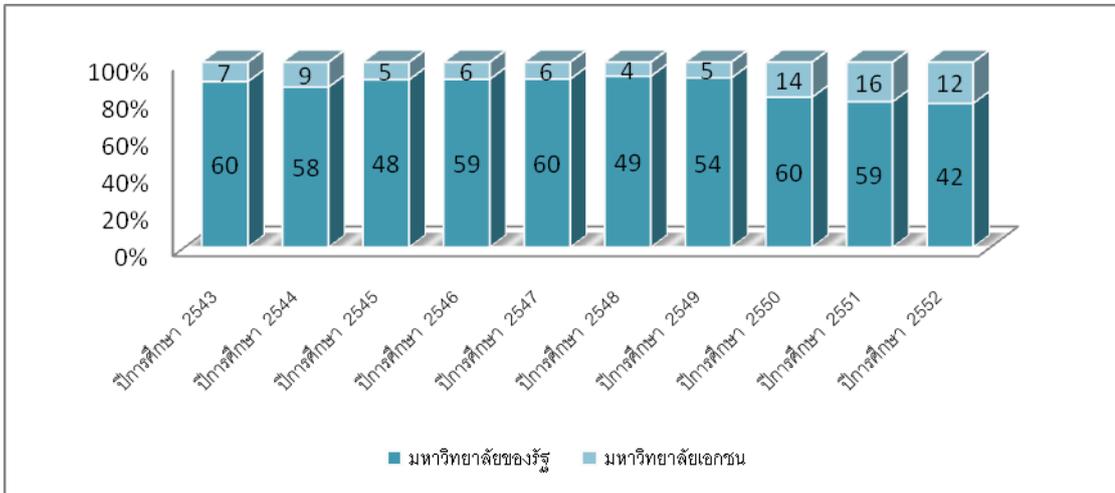

ที่มา : โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.2.5 มหาวิทยาลัยที่นักศึกษาจบก่อนศึกษาต่อ

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 ถึงปีการศึกษา 2549 นักศึกษาของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจส่วนใหญ่ร้อยละ 90 จบมาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ และจบจากมหาวิทยาลัยเอกชนประมาณร้อยละ 10 (ภาพที่ 3.7) ซึ่งอาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่จบจากมหาวิทยาลัยเอกชนกลัวที่จะเข้ามาเรียนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ด้วยหลักสูตรที่ดูยาก การเรียนการสอนเป็นแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลทำให้เรียนได้ไม่เข้าใจ หรือเข้าใจได้ช้า คนที่มาเรียนส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่เรียนเก่งๆ เป็นต้น ส่วน 3 ปีหลังจะเห็นได้ว่าจำนวนนักศึกษาที่จบจากเอกชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาเป็นร้อยละ 18 อาจเนื่องมาจากนักศึกษาอาจจะต้องการจบจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของสังคมทำให้โอกาสในการเลื่อนตำแหน่ง หางานทำที่ดีขึ้นกว่าเดิม หรือได้เงินเดือนเพิ่ม เพราะในการสมัครงานในสังคมไทยยังคงยึดถือชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศก็จะทำให้มีสิทธิที่จะได้รับเลือกก่อนมหาวิทยาลัยเอกชน ดังนั้นแนวโน้มนักศึกษาที่จบจากมหาวิทยาลัยของเอกชนจะเข้ามาเรียนต่อในระดับปริญญาโทของโครงการ ฯ จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 3.7
มหาวิทยาลัยที่นักศึกษาจบก่อนศึกษาต่อ

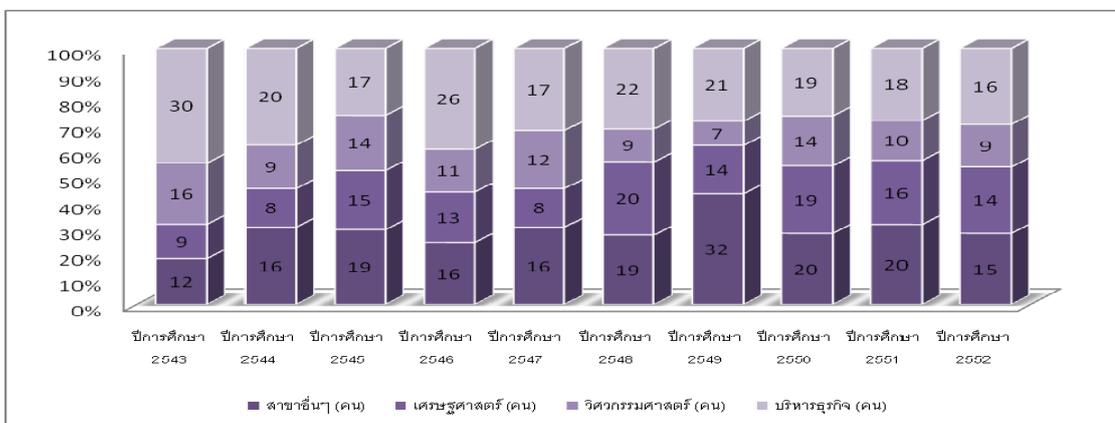

ที่มา : โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3.2.6 สาขาที่เรียนจบ

จากข้อมูลนักศึกษาของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจที่เรียนจบมามีหลากหลายสาขา อาทิเช่น บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ เป็นต้น (ภาพที่ 3.8)

ภาพที่ 3.8
สาขาที่เรียนจบในระดับปริญญาตรี

ที่มา : โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นักศึกษาโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจที่เข้ามาศึกษาต่อจะจบทางด้าน

- สาขาบริหาร / พาณิชย ในแต่ละปีนักศึกษาที่จบจากสาขานี้จะเข้ามาเรียนต่อในโครงการ ฯ เป็นจำนวนที่มากกว่าสาขาอื่นๆ โดยเฉลี่ยจะอยู่ประมาณร้อยละ 35 แต่มาในระยะสามปีล่าสุดจำนวนลดลงเหลือโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 30 จากตัวเลขถึงจำนวนจะลดลงไม่มากแต่แนวโน้มอาจจะมีโอกาสที่จะลดลงกว่านี้หรือเท่าเดิมก็ได้ เนื่องมาจากนักศึกษาอาจจะต่อสาขาบริหารธุรกิจในระดับปริญญาโทเพราะตรงกับคณะที่ตนจบมาก่อนที่จะมาศึกษา ประกอบกับเป็นสาขาที่ได้รับความนิยมมากในสังคมและในปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้เปิดการเรียนการสอนให้เลือกศึกษาต่อ

- สาขาวิศวกรรมศาสตร์ ในแต่ละปีนักศึกษาเข้ามาเรียนต่อในโครงการฯ จบจากสาขานี้โดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 23 โดยในแต่ละปีจะไม่แตกต่างกันมากนัก ในปี 2548 - 2549 จะมีจำนวนลดลงแต่ยังไม่มากอาจเนื่องมาจากการมาเรียนต่อในสาขาเศรษฐศาสตร์ไม่ได้เป็นสายอาชีพอย่างแน่ชัด ไม่เหมือนกับการเรียนต่อในสายอาชีพ อย่างเช่น บัญชี วิศวกรรม เป็นต้น ที่เมื่อเรียนจบแล้วสามารถหางานตามสายอาชีพได้ง่าย และใน 3 ปีล่าสุดจะเห็นได้ว่ามีจำนวนนักศึกษาที่จบสาขานี้เข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากนักศึกษาอาจต้องการเรียนรู้ในด้านนี้เพื่อไปวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือนำความรู้ส่วนนี้ไปใช้ประยุกต์กับงานที่ทำอยู่ ซึ่งจากตัวเลขแนวโน้มของนักศึกษาที่จบสาขานี้จะเข้ามาศึกษาต่ออาจจะเพิ่มขึ้น

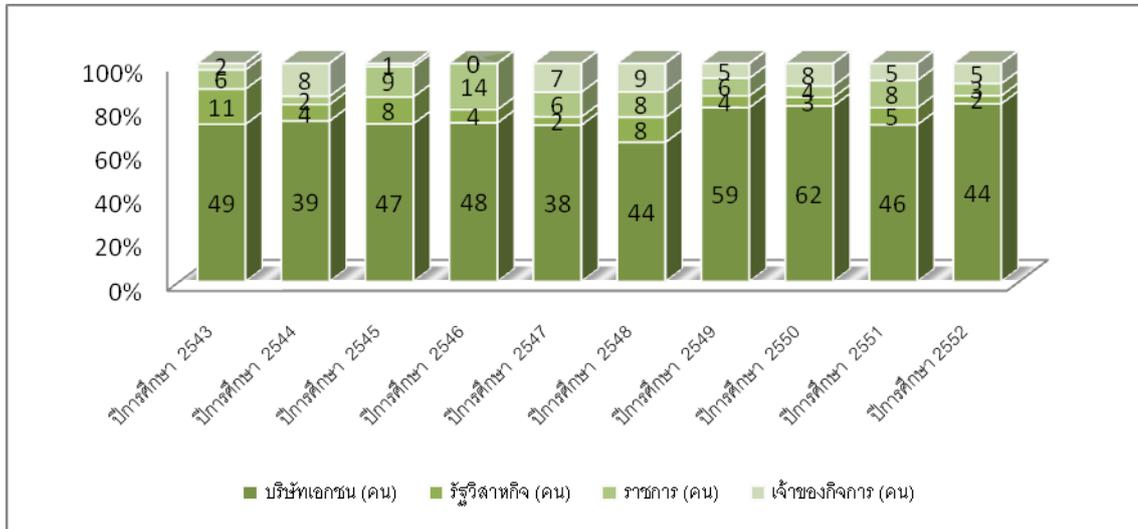
- สาขาเศรษฐศาสตร์ โดยเฉลี่ยนักศึกษาที่จบจากคณะนี้จะอยู่ประมาณร้อยละ 10 - 15 ซึ่งในปีแรกๆ จะมีจำนวนไม่มากนัก อาจเนื่องมาจากนักศึกษาเลือกที่จะศึกษาต่อในสาขาบริหารธุรกิจมากกว่า และในช่วงสามปีล่าสุดจำนวนนักศึกษาที่จบจากสาขานี้เพิ่มสูงขึ้น อาจเนื่องมาจากว่าในช่วงนี้เศรษฐกิจเริ่มมีปัญหาทำให้นักศึกษาอยากที่จะเข้ามาศึกษาเพื่อให้ความรู้ที่มากกว่าเดิม และเมื่อจบออกไปน่าจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

- สาขาอื่นๆ ที่สนใจเข้ามาศึกษาด้วย เช่น วิทยาศาสตร์ , ครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ แต่มีจำนวนไม่มากนัก อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่จบจากสาขาดังกล่าวอาจคิดว่าหลักสูตรเศรษฐศาสตร์เรียนยาก ส่งผลทำให้ความสนใจในการที่จะเข้ามาศึกษาต่อมีแนวโน้มอาจลดลง

3.2.7 อาชีพของนักศึกษา

การประกอบอาชีพของนักศึกษาโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 3.9

ภาพที่ 3.9
อาชีพของนักศึกษา

ที่มา : โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาชีพที่นักศึกษาโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจโดยส่วนมากประมาณร้อยละ 70 คือ บริษัทเอกชน เนื่องมาจากว่าในบริษัทเอกชนที่ทำการแข่งขันกันสูงจึงต้องมีการเพิ่มความรู้ ความชำนาญให้กับตนเองให้มากขึ้นเพื่อสามารถแข่งขันได้หรือสามารถเพิ่มโอกาสในการหา ตำแหน่งงาน / เปลี่ยนงานที่ดีกว่าเดิม และในงานบริษัทนี้โดยเฉลี่ยร้อยละ 45 เป็นการทำงานใน ธนาคาร เนื่องจากงานธนาคารเป็นงานที่เชื่อมโยงโดยตรงกับหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ (นักศึกษาที่ จบคณะเศรษฐศาสตร์ส่วนมากจะทำงานธนาคาร) ทำให้นักศึกษาต้องการที่จะได้ความรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะนำความรู้ไปใช้ทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ก็จะส่งผลทำให้ได้เลื่อนตำแหน่งงาน หรือได้เงินเดือนที่เพิ่มขึ้นจากการแย่งตัวของธนาคารเมื่อนักศึกษามีทั้งประสบการณ์การทำงาน และวุฒิที่สูงขึ้น ฉะนั้นแนวโน้มนักศึกษาที่ทำงานในบริษัทเอกชนที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญา โทน่าจะเพิ่มขึ้น

นอกจากนั้นก็จะเป็นทางด้านรัฐวิสาหกิจ ราชการ แต่จำนวนไม่มากนักอาจ เนื่องมาจากด้วยความมั่นคงในด้านอาชีพการงาน มีการแข่งขันบ้างแต่ไม่รุนแรงมากนักทำให้ไม่ เกิดการกระตุ้นในการศึกษาต่อ ส่วนเจ้าของกิจการมีจำนวนไม่มากเช่นเดียวกันแต่ในช่วงระยะ หลังๆ เริ่มมีจำนวนแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นกว่าช่วงแรก อาจเนื่องมาจากคนที่เป็นเจ้าของกิจการ อยากจะทราบถึงสภาวะเศรษฐกิจว่าจะจะเป็นไปในทิศทางใด ธุรกิจที่ทำอยู่ควรเตรียมความ พร้อมในการรับมืออย่างไร หรือจะปฏิบัติอย่างไรกับธุรกิจให้อยู่รอด / ให้ได้กำไร ฯลฯ

3.3 บทสรุป

ภาพรวมของธุรกิจระดับปริญญาโท (ตามหลักการตลาดและทฤษฎี Five Forces ของ Porter) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านผู้ซื้อ หรือผู้ที่ต้องการศึกษาต่อว่าปัจจัยใดบ้างที่มีความสำคัญที่ใช้เข้ามาตัดสินใจในการเลือกมหาวิทยาลัยที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโท อาทิเช่น เรื่องการเงิน สถานที่เรียนใกล้ที่ทำงานหรือที่บ้าน ฯลฯ นอกเหนือจากด้านชื่อเสียง คุณภาพการศึกษา ความน่าเชื่อถือของมหาวิทยาลัยแล้ว

2. ด้านผู้ผลิต หรือมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เปิดสอนในระดับปริญญาโท ซึ่งการเปิดสอนหลักสูตรในระดับปริญญาโทได้ มหาวิทยาลัยต้องได้เกณฑ์ตามมาตรฐานของคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่ในรายละเอียดอาจมีความแตกต่างกันบ้างแล้วแต่ละมหาวิทยาลัย นอกจากนี้แล้ว มหาวิทยาลัยต่างๆ ต้องทำการแข่งขันเพื่อให้มีผู้เข้ามาศึกษาต่อมากที่สุด อาทิเช่น การเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของสังคมมาบรรยายในหลักสูตร การเปิดสาขาให้เลือกหลากหลาย หรือการมีสถานที่ที่อำนวยความสะดวกสบาย ฯลฯ

3. การแข่งขันระหว่างคู่แข่งภายใน ซึ่งการแข่งขันนี้จะมีทั้งมหาวิทยาลัยรัฐบาล เอกชน และของต่างประเทศที่เปิดหลักสูตรระดับปริญญาโท โดยในส่วนใหญ่จะมีการยกตัวอย่างการแข่งขันภายในของหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวนทั้งหมด 10 แห่ง ซึ่งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก จำนวนที่รับในแต่ละปี สาขาที่เปิดสอน ค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตร ระยะเวลาในการศึกษา และโครงสร้างของหลักสูตร ของแต่ละมหาวิทยาลัย

4. สินค้าทดแทน การมีหลักสูตรหลากหลายหรือที่มีหลักสูตรใกล้เคียงกัน เช่น หลักสูตรบริหารธุรกิจกับหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ทำให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ และในปัจจุบันนอกจากเรียนต่อในประเทศแล้วยังมีการไปเรียนต่อต่างประเทศด้วย โดยนักศึกษาที่มีความพร้อมด้านการเงินจะนิยม เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาน้อยและยังได้เรียนรู้ภาษาด้วย นอกจากนี้ยังมีการเรียนแบบออนไลน์ซึ่งเป็นการสะดวกสำหรับนักศึกษา เพราะเรียนได้ทุกเวลาและทุกสถานที่

5. คู่แข่งรายใหม่ ตลาดการศึกษาในระดับปริญญาโทนั้นจะเห็นได้ว่าการแข่งขันกันสูงและการเข้ามาในตลาดนี้ก็กระทำไม่ได้ไม่ยาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยต่างก็มีความพร้อมทั้ง

ทางด้านบุคลากร คณาจารย์ และสถานที่ในการสอน ฯลฯ ดังนั้นการเข้ามาของคู่แข่งรายใหม่จึงทำได้ไม่ยาก

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดในส่วนแรกจะทำให้ได้ทราบภาพรวมของธุรกิจการศึกษาในระดับปริญญาโทเพื่อที่จะนำมาปรับปรุง แก้ไขในด้านที่ยังมีข้อบกพร่องอยู่ให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งชั้นในตลาดได้

สำหรับสถานะของโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตั้งแต่เปิดรับสมัครนักศึกษาในปี 2540 เป็นปีแรกจนถึงปัจจุบัน (2552) มีนักศึกษาทั้งหมด 13 รุ่น และจะมีรายละเอียดของนักศึกษาไม่ว่าจะเป็นจำนวนนักศึกษาที่มีทั้งหมด 875 คน สามารถสรุปดังนี้

1. อายุโดยเฉลี่ยของนักศึกษาจะอยู่ประมาณในช่วง 26 – 28 ปี
2. จำนวนนักศึกษาที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายในการเข้ามาศึกษาต่อ
3. ระดับการศึกษาโดยส่วนมากนักศึกษาคจะจบในระดับปริญญาตรี แต่ก็มีที่จบในระดับที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีซึ่งมีจำนวนไม่มาก
4. มหาวิทยาลัยที่นักศึกษาจบมาส่วนมากจะมาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยของเอกชนมีบ้างแต่มีจำนวนไม่มาก
5. สาขาที่เรียนจบโดยส่วนมากนักศึกษาคจะจบสาขาบริหาร รองลงมาสาขาวิศวกรรม เศรษฐศาสตร์และสาขาอื่น ๆ (วิทยาศาสตร์, ศึกษาศาสตร์ ฯลฯ) ตามลำดับ
6. อาชีพที่นักศึกษาทำโดยส่วนมากจะทำงานบริษัทเอกชน และมีทำงานของรัฐวิสาหกิจ ราชการ และเจ้าของกิจการ ซึ่งมีจำนวนไม่มาก

จากข้อมูลในส่วนนี้ทำให้ได้ทราบถึงสถิติข้อมูลของนักศึกษาส่วนมากของโครงการฯ เพื่อนำมาใช้ดูแนวโน้มในปีต่อไปว่าจะเป็นอย่างไ

ข้อมูลทั้งสองส่วนจะทำให้ทราบถึงปัจจัยภายนอก (ส่วนที่หนึ่ง) และปัจจัยภายใน (ส่วนที่สอง) และยังสามารถนำมาเชื่อมโยงได้กับทฤษฎีที่นำมาใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ด้วย นั่นคือ ทฤษฎีการลงทุนเพื่อการศึกษาและทฤษฎีความคาดหวัง กล่าวคือ ผู้ที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทจะมีการเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์และผลประโยชน์ที่ได้รับ (สิ่งที่คาดหวังว่าจะได้เมื่อศึกษาจบ) ถ้าส่วนของผลประโยชน์มีมากกว่าต้นทุน ผู้ที่จะศึกษาต่อจะตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และการเลือกคณะ /มหาวิทยาลัยในการศึกษาต่อก็ใช้การ

เปรียบเทียบเช่นเดียวกันกับการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท แต่ก็ยังมีปัจจัยบางอย่างเข้ามาช่วยเสริมในการเลือกหรือตัดสินใจเรียนคณะ / มหาวิทยาลัย อาทิเช่น การเดินทางที่สะดวก ใกล้ที่ทำงานหรือที่บ้าน การแนะนำจากเพื่อนหรือรุ่นพี่ ฯลฯ เมื่อปัจจัยที่กล่าวมาให้ความพึงพอใจกับผู้ที่ศึกษาต่อมากก็จะส่งผลทำให้ผู้ที่ศึกษาต่อเลือกเรียนที่คณะ/มหาวิทยาลัยนั้นๆ ดังนั้น มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เปิดสอนหลักสูตรในระดับปริญญาโทต้องมีการปรับ แก้ไข เพื่อสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อให้ได้มากที่สุด นอกจากนั้นแล้วยังทำให้ทราบว่าโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจบุคคลกลุ่มใดที่สนใจเข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก ควรเพิ่มเติมส่วนใด ปรับปรุงส่วนใด มีข้อบกพร่องส่วนใด และปัจจัยใดบ้างที่มีความสำคัญในการตัดสินใจที่จะเลือกมหาวิทยาลัยในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ เพื่อสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อให้ได้มากที่สุด ทำให้สามารถแข่งขันกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่เปิดหลักสูตรเดียวกันได้